

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalitieteiden laitos	
Tekijä-Författare-Author Haataja, Anne			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Organisatoristen voimavaratekijöiden yhteys opetushenkilökunnan itsearvioituun suoriutumiseen			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipsykologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ	Aika-Datum-Month and year 2010-05-07	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 93+8 liites.	
Tiivistelmä-Referat-Abstract Tutkimuksessa tarkasteltiin opetushenkilökunnan itsearvioituun suoriutumiseen yhteydessä olevia tekijöitä. Tutkimuskysymyksenä oli selvittää, että toimivatko sosiaalisen tuen osa-alueet arvostus, esimiestuki ja työtoverituki/ilmapiiri sekä suoraan että välillisesti työn vaatimustekijöiden negatiivista vaikutusta muuntavana kuten Cohen & Wills, 1985 oletivat kehitellessään teoriaansa tuen ”stress buffering” –vaikutuksesta. Työstä suoriutuminen on käsitteellistetty Antonovskyn (1987) koherenssin (sense of coherence) ja Banduran (1986, 1997) pystyvyyden (self-efficacy) avulla. Vaatimustekijöinä, jotka voivat heikentää työstä suoriutumista, tarkasteltiin kiirettä ja työmäärää, oppilaiden heikkoa motivaatiota ja käytösongelmia sekä vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Työn piirteiden luokittelu perustuu Demeroutin ym. (2001) työn vaatimus- ja voimavaramalliin. Tutkimusaineistona oli Opetushallituksen nettisivuilla elokuusta 2007 toukokuulle 2008 hyvinvointia koskeva e-lomakekysely, jonka vastaajiksi valikoitui vapaaehtoisten koulujen henkilökunta. Poikkileikkaustutkimukseen osallistui 113 koulua tai oppilaitosta ja kyselyyn vastasi yhteensä 1753 henkilöä, jotka työskentelivät ala- ja yläkoulussa sekä toisen asteen oppilaitoksissa. Vastaajista oli naisia 1292 (74 %) ja miehiä 461 (26 %). Heidän ammattiasemaa ja koulutustaustaansa ei ole kysytty. Aineiston kouluolosuhteita, sosiaalisia suhteita ja itsensä toteuttamisen mahdollisuuksia kartoittavista muuttajaryhmistä luotiin eksploratiivista faktorianalyysia apuna käyttäen opetustyön voimavara- että vaatimustekijät. Voimavara- ja vaatimustekijöiden päävaikutuksia sekä niiden yhdysvaikutusta itsearvioituun suoriutumiseen testattiin hierarkkisen regressioanalyysin avulla. Naiset arvioivat suoriutuvansa hieman miehiä paremmin. Vakituisten ja määräaikaisten suoriutumisessa ei ollut muuta eroa kuin työsuhteen alussa, jolloin vakituiset kokivat suoriutuvansa paremmin. Organisatorisen tuen kaikki osatekijät: arvostuksen kokeminen, esimies- ja työtoverituki edistivät suoriutumista. Yhteys kuitenkin vaihteli sukupuolen ja työsuhteen mukaan. Arvostuksen kokeminen edisti vain vakituksessa työsuhteessa olevien naisten ja miesten suoriutumista. Vakituksessa työsuhteessa olevat naiset kokivat myös esimiestuen edistävän suoriutumista. Esimiestuki muunsi myös kiireen negatiivista yhteyttä naisilla silloin, kun kiire koettiin vähän tai kohtalaisesti kuormittavana. Miehillä puolestaan työtoverituki edisti suoriutumista ja vähensi oppilaiden aiheuttamaa kuormitusta. Oppilaskuormitus oli negatiivisesti yhteydessä kuormitukseen ja laski suoriutumista vakituksilla ja määräaikaisilla sukupuolesta riippumatta. Kiire ja työmäärä kuormittivat opettajia seuraavaksi eniten. Negatiivinen vaikutus ei kuitenkaan näkynyt määräaikaisilla miehillä. Tutkielman johtopäätöksenä on, että organisatoriset voimavarat edistivät suoriutumista. Sen lisäksi kiireen ja oppilaskuormituksen suoriutumista heikentävään yhteyteen voidaan vaikuttaa työyhteisöllisten voimavarojen avulla.			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords itsearvioitu suoriutuminen koherenssi pystyvyyden sosiaalinen tuki työn voimavara- ja vaatimustekijät opetustyö			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			